

Træstubben udvikler legen og bænkebideren nysgerrigheden

Her beskriver vuggestue og børnehave, hvordan de gennem projektet NAVADA har ændret deres natur- og sciencepraksis. Det er blevet spændende for børnene at gå i skoven.

NAVADA

Både Natur- og Skovbørnehusets børnehave og vuggestue er med i projekt NAVADA, som omhandler naturvidenskabelig almindelse i dagtilbud. Københavns Professionshøjskole ønsker med projektet at styrke børns naturvidenskabelige almindelse på 0 til 6 års-området.

Det gøres ved at etablerer et fælles og samlende videns- og forskningsmiljø, der har fokus på at fremme børns nysgerrighed og undren, samt deres erfaringer med at finde svar på denne undren. Målet er at forbinde det til børnenes oplevelser i og med naturen samt til deres forståelse for og interesse i natur og bæredygtighed.

Af Charlotte Kjær, pædagog i vuggestuen og Hanne Fischer Bech, pædagogisk assistent i børnehaven.

VUGGESTUEN – træstubben besøges igen og igen

I Natur- og Skovbørnehusets vuggestue, har vi de sidste 6 måneder, været en del af projektet NAVADA. I den forbindelse har vi set ind i vores hverdag i vuggestuen og set på, hvordan vi kunne forbedre vores leg – og læringsmiljø. I vores vuggestue er vi delt op i to børnegrupper, de yngste børn og de ældste børn. I projektet deltager én voksen fra hver gruppe.

Vi havde i en periode før NAVADA været undrende overfor, at vi, når vi var udenfor på legepladsen eller i skoven, oplevede, at flere af børnene ofte stod og ventede på, at der blev sat en vokseninitieret aktivitet i gang. Vi savnede, at børnene var mere naturfrimodige. Derfor kiggede vi nærmere på, hvordan vi som voksne kunne gå mere bagved og ved siden af børnene fremfor altid at gå foran børnene. Vi er et team af pædagoger, som er glade for at sætte ting i gang og som gerne vil lave meget forskelligt med børnene. Det var derfor en prøvelse, at vi skulle til at træde mere til side. Vi skulle til at planlægge ikke at planlægge – og det var svært.

Mindre oversættelse

Vores projekt blev derfor til, at vi tog en gruppe børn: tre af de yngste og tre af de

ældste med på tur i skoven. Vi er så privilegerede, at skoven ligger lige udenfor lågen, vi tager tøj på og går direkte i skoven. Her var formålet for os ikke, at sætte noget i gang, men at afvente, at børnene selv tog initiativ og turde at være natur- og frimodige. Vi ville være undersøgende og nysgerrige på deres initiativer og gøren. Når vi kom ud i skoven og trådte et skridt tilbage, oplevede vi, at børnene gik i gang. De undersøgte, pegede, kiggede, og det har været tydeligt at mærke, at børnene fik mere ejerskab over deres oplevelser. Vi tog os selv i, at oversætte mindre og sige mindre, men lade børnene komme til. Vores gyldne ord gennem disse ture har været, at aldrig har vi tænkt så meget, men gjort så lidt. Og det var her vi blev nysgerrige på at inddrage langsom pædagogik.

Langsom pædagogik

Vi har ofte så travlt med, at skulle nå mange ting fx at nå et bestemt sted ind i skoven, lede efter dyr m.m. Men ved at have fokus på den langsomme pædagogik og lade børnene have tid og rum til at fordybe sig har oplevelserne tid til at bundfælde sig i børnene. Vi fik øje på, at vores iver for at fylde på børnene og at

synes, at de skulle opleve en masse, sandsynligvis, var med til at bremse deres lyst til at undersøge naturen på egen hånd og dermed skabe erfaringer, der bundfælder sig hos dem.

Træstub med udviklingsmuligheder

Vi tog på denne tur flere gange i løbet af mange uger, og vi oplevede hurtigt, at det var det samme fokus børnene havde fra gang til gang, men at fokuset samtidig udviklede sig. Børnene havde eksempelvis en stor interesse i en træstub, som står, lige når man kommer ind til skoven. Træstubben udviklede sig fra gang til gang ligesom børnenes leg med træstubben gjorde. Når der var sne, var den glat og svær at kravle op på, når det begyndt, at blive forår, voksede der forskellige ting på den. Der var en lille rille i træstubben, som børnene fortalte var en kørebane eller en gåbane til dyrene.

Træstubben blev også på alle ture brugt til at kravle op og sidde på, så vi kunne køre bus. Denne træstub blev derfor hurtig

tigt fokus for vores tur, på børnenes initiativ, fordi de fra gang til gang tilføjede mere til deres leg med træstubben. Da vi gentagne gange gik hen til træstubben gjorde det også, at de børn, der ikke havde mod på, at kravle op på træstubben første gang, gerne ville kravle op på træstubben tredje, fjerde eller femte gang, vi var der. Der var derfor ikke altid et fælles formål med træstubben, men hvert barn havde et forskelligt formål med træstubben.

Vi er derfor gennem projektet og med fokus på langsom pædagogik blevet mere bevidste om at give børnene tid og træde mere bagved barnet. Dette har gjort, at vi er blevet mere opmærksomme på vores egen praksis, og på at vores iagttagelse af at børnene ikke gik i gang på egen hånd havde meget med vores egen ageren at gøre, at vi simpelthen var for hurtige og for meget på. Vi har erfaret, at det er godt for børnenes frimodighed, at vi giver mere slip på vores mål for dagen, men i stedet for sætter os ned på hug og undersøger skovbunden med børnene.

BØRNEHAVEN – barnets spor førte til bænkebidere

Vi sidder i en samling med den børnegruppe, vi skal have med på tur i skoven. Børnene bliver spurgt, hvad de tænker, der kunne være godt at tage med på turen og får lov selv at finde remedier og lægge i vores turvogn.

Vi som voksne, har på forhånd snakket om, at det kunne være spændende at følge barnets spor, for at se hvad der optager dem, når vi tager dem med i skoven

Afsted vi går – og det er igen børnene, som bestemmer, hvor vi skal gå hen i skoven. Undervejs bliver børnene hurtigt optaget af de dyr, de ser, og da vi kommer

frem til bestemmelsesstedet, begynder de meget hurtigt at hive spande, skeer, baljer og bestemmelsesdugen op af trækvognen. Dyrene bliver nøje studeret og ud fra dugen finder vi sammen ud af, hvad det er for nogle dyr, de har fundet. Vi tager billeder af alle dyrene – inden de bliver sat ud igen – billederne printer vi, til næste gang vi har samling.

Vi ser i bøger sammen

Ved næste samling ser vi på billederne af dyrene og snakker om, hvad det var for nogle, vi havde fundet. Børnene får lov at udvælge ét dyr de godt kunne tænke sig, at

vi skulle undersøge nærmere. Valget falder ved håndoprækning på bænkebideren.

Vi tager diverse naturbøger frem, og i fællesskab finder vi en masse informationer om bænkebideren.

En af vores overvejelser i projektet er, at det ikke er os voksne, der skal give børnene svarene, men at vi finder svarene sammen med børnene. Dette gør det mere spændende for børnene, og de går meget op i at finde dyrene i bøgerne.

Vi lærer mange spændende ting om bænkebideren. Men vi bliver alle sammen meget overraskede, da vi bl.a. finder ud af, at bænkebideren bærer sine unger i en "lomme" på maven.

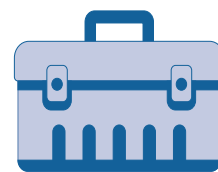
Ejerskab i processen

Børnene begynder at tegne en bænkebidere ud fra de billeder, vi har taget. De er meget koncentrerede, og der bliver nogle gode snakke om det, de tegner, og hvorfor de tegner det. Til sidst får de selv lov at fortælle, hvad der skal stå om bænkebideren på deres tegning, og så hænger vi alle tegninger op, så forældre, og de andre børn

også kan se, hvad de har lavet, og hvad de har lært.

Vi er meget imponeret over alt det børnene kan huske om bænkebideren. Vi tænker, at det hænger sammen med det ejerskab, de har følt for denne proces. De har været med til at vælge, hvad der skulle med i trækvognen, hvor vi skulle gå hen og hvilke dyr, der optog dem meste. De har været med til at gå på opdagelse omkring dyret og ikke bare fået serveret svarene fra de voksne. Desuden har vi løbende taget billeder, som vi under hver samling har snakket om. Til sidst og ikke mindst har de lavet noget kreativt som har gjort det håndgribeligt for dem.

Denne oplevelse, samt vores deltagelse i NAVADA har været enormt spændende for både børn og voksne og er helt klart en metode, vi vil arbejde videre på. Man får en samhørighed, når man ikke er en voksen, som kommer med alle svarene. Men i stedet går på opdagelse, bliver nysgerrig og overrasket sammen med børnene. Samtidig har vi fået en større opmærksomhed på at følge barnets spor plus at få mere science ind i vores dagligdag.

Værktøjskassen

Korte spørgsmål til refleksion:

1. Hvornår følger I i barnets spor?
2. Hvordan forholder I jer som pædagoger, når I er i naturen eller andre steder, hvor børnene oplever?
3. Hvordan og hvor søger I viden om det, børnene bliver optaget af?

Peter Cornelius Pedersen
Faglig pædagogisk leder
Natur- og Skovbørnehuset
Vibegårdsvej 14
3700 Rønne
Telefon: 5692 4494
Mobil: 2429 4881
Peter.Cornelius.Pedersen@brk.dk